

VONDeLing

Digitaal tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 39 – november 2021

INHOUD

Vicariaat Onderwijs
Mechelen-Brussel

COLOFON

VONDeLing

Digitaal tijdschrift (4x/jaar)

Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Frederik De Merodestraat 18, 2800
Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)
Info.mb@katholiekonderwijs.vlaanderen
www.viconderwijsmb.be

Redactie:

Guido François
Jürgen Mettepenningen

Tekst + foto's:

Guido François
(tenzij anders vermeld)

Verantwoordelijke uitgever:

Jürgen Mettepenningen

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE	2
Onze V-kracht	2
ACTUALIA	3
Werking van het Comité Besturen Mechelen-Brussel september-oktober 2021	3
Vorming voor schoolbestuurders schooljaar 2021-2022	14
Stuurgroep preventieadviseurs. Verslag van de werking	16
Ontmoeting einde schooljaar en starttweedaagse Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel	20
Impulsdag schoolpastoraal basisonderwijs 9 september 2021	24
Werkbezoek aan het Regionaal integratiecentrum Foyer Sint-Jans-Molenbeek	32
VIERINGEN	35
Afscheid	35
Dankentje COBES	37
Tuinfeest Bisdom	37
Uitreiking Profs-certificaten	38
Prijs Focus Aarde. Katholieke Scholen Diest weer in de prijzen	39
40 jaar De Peerle	41

Wil je snel naar het artikel dat je interesseert: klik op de titel voor koppeling

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE

ONZE V-KRACHT

Beu – dat is het woord dat ons verenigt wanneer we het over corona hebben. We zijn het moe, het zat, beu om na inmiddels anderhalf jaar nog steeds niet onze vrijheid en onze ‘normale’ gang van zaken te hebben herwonnen. Het is het derde schooljaar dat door corona en de coronamaatregelen wordt getroffen. Ondanks alle hoop op beterschap, vooral mede gevoed door de wetenschap die tot een vaccin kwam, blijft de jojo op en neer gaan, zowel de jojo van de Covid-besmettingen in alle varianten als van de coronamaatregelen. We zijn de jojo beu, punt.

Analyses worden er al genoeg gemaakt en vragen in VONDeLing geen zoveelste versie. Wel is het hier passend om te wijzen op het jaarthema van Katholiek Onderwijs Vlaanderen: “De kracht van verbinding”. Al wie werkzaam is binnen onze scholen en betrokken is op het onderwijs dat daar beleefd wordt, wordt door veel meer verbonden dan door het gevoel alles omtrent corona beu te zijn: we zijn verbonden met elkaar. Waar het beu-gevoel ons dreigt omlaag te halen in het gemoed, daar doet onze verbondenheid het tegenovergestelde. Mensen die verbonden zijn halen kracht uit elkaar, uit de verbinding, uit het gemeenschappelijk streven.

Zoals vaak met verbindingen die er toe doen, het gaat dieper dan dat. Het katholiek onderwijs is namelijk een familie die gedragen wordt door een verbindend verhaal. Ik heb het over het verhaal over een Jezus die verbindend sprak en handelde namens een God die door hem met een van de meest verbindende namen werd bedacht: ‘Vader’. Daardoor mogen christenen zich allemaal kinderen noemen, maar ook broers en zussen van elkaar. Een samen-verhaal dus, tot op de dag van vandaag, al dan niet heel sterk uitgesproken.

In tijden die pijn doen is het goed ál onze verbindingskracht – onze V-kracht – aan te spreken. Ook al is de coronacontext er eentje om beu te worden, net nu blijft het zaak ook onze zegeningen te tellen op vlak van verbindingen. Niemand staat alleen of staat er alleen voor. Samen blijven we er tegenaan gaan in ons onderwijs. Uit passie. En omdat we vanuit onze verbindingen vooruit worden geduwd, met hoop in het hart.

Goede moed!

*Jürgen Mettepenningen
Bisschoppelijk afgevaardigde Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel*

ACTUALIA

WERKING VAN HET COMITÉ BESTUREN MECHELEN-BRUSSEL SEPTEMBER-OKTOBER 2021

Via deze rubriek willen we u op de hoogte houden van de werking van het Comité Besturen tijdens de afgelopen maanden. Het COBES Mechelen-Brussel is een verkozen delegatie van schoolbestuurders uit verschillende regio's van het aartsbisdom. Het komt een tiental keer per jaar samen om actuele en fundamentele thema's te bespreken en desgevallend initiatieven te nemen om aan schoolbestuurders de kans te geven hun mening te geven over wat er reilt en zeilt in het katholiek onderwijs in het eigen bisdom en Vlaanderenbreed. Voor dit relaas danken we graag Sofie Bauweleers, die de verslaggeving verzorgt.

COBES-vergadering 8 september 2021

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Voorzitter Jürgen Mettepenningen was blij iedereen weer live te mogen verwelkomen, niet het minst Alain Noëz, de nieuwe regiocoördinator van de pedagogische begeleidingsdienst (PB) Mechelen-Brussel. Die gaf enige duiding bij deze nieuwe functie.

Een deel van het team pedagogische begeleiders tijdens de startweedaagse op 1 september 2021. Regiocoördinator Alain Noëz voert het woord.

De kerntaak van de regiocoördinator is het operationeel verbinden van de regionale pedagogische begeleiding. Wat de concrete invulling ervan betreft zijn de organisatie en Alain zelf nog zoekende. Vanuit ons Vicariaat is er alvast voor gekozen om expliciet als tandem 'Vicariaat – PB' naar buiten te

treten en ons als een geheel te presenteren. Dat kwam al tot uiting door de gezamenlijke starttweedaagse op 1 en 2 september (zie elders in dit nummer). Daarnaast werd afgesproken om de werking die onder regiodirecteur Peter Op 't Eynde gestart werd te continueren en de (goede) band tussen COBES en de PB te behouden. De voorzitter sloot af door aan te geven dat hij blij was met de wijze waarop de samenwerking verloopt.

Alain Noëz presenteerde een stand van zaken van de werking van de pedagogische begeleidingsdienst in het licht van de herstructurering(en) binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

- Ondanks de druk van de huidige en aankomende besparingen, wil de PB haar opdracht zo kwaliteitsvol mogelijk invullen en uitvoeren. De aanpassingen backoffice zijn dan ook volledig ingegeven vanuit die gedachte. De dienstverlening naar de scholen blijft behouden, scholen mogen niets opmerken van de interne reorganisatie. De enige verandering die scholen mogen vaststellen, is een nog kwalitatievere dienstverlening van de pedagogische begeleiding. Wat de MDT's (multidisciplinaire teams) betreft is het de coördinator van het MDT die de vragen ontvangt en nakijkt welke begeleiders er nodig zijn om op de vraag/vragen van de school te antwoorden. Inzake Schooloverleg worden complexe vragen van scholen behandeld, indien nodig worden collega's uit andere regio's uitgenodigd.
- Alle pedagogisch begeleiders hangen voortaan vast aan een bepaalde dienst (bv curriculum SO) in plaats van aan een regio. Door op die manier expertise te bundelen, wil de PB het inhoudelijke werk efficiënter laten verlopen. Elke dienst heeft een leidinggevende, die verantwoordelijk is voor het personeelsbeleid van zijn of haar dienst.
- Eigen aan een veranderingsproces is het zoeken naar 'ieders plaats' binnen de organisatie. Daarom beschouwt de PB dit schooljaar als een overgangsjaar.

Enkele reacties:

- In het verleden werd het niet altijd geapprecieerd als een directeur rechtstreeks contact opnam met de 'geschikte begeleider' in plaats van eerst de contactpersoon aan te spreken. Mag dit voortaan wel? Vanaf heden hanteert de PB het principe dat je geen foute vraag aan iemand kunt stellen. De PB spreekt niet meer van 'mijn scholen' maar wel van 'onze scholen'. Via WeShare hebben alle begeleiders een beeld van alle lopende begeleidingen/acties in scholen (= schooldossier) en kan iedereen ook alles opvolgen. Afhankelijk van het soort vraag kan eventueel daarna doorverwezen

worden naar het schooloverleg. Het principe van de contactpersonen is een servicegegeven en is niets rigide.

- Wat met de begeleiders voor het buitengewoon onderwijs: wat is hun plaats binnen de nieuwe structuur? De regiocoördinator geeft aan dat team BuO een buitenbeentje is binnen de organisatie: ze zijn Vlaanderenbreed georganiseerd en werken met een regionale contactpersoon. Voor onze regio is dit Wouter Jaecques. Tegelijkertijd is het op lange termijn de bedoeling om binnen de PB de schotten tussen de verschillende niveaus te laten verdwijnen en niveauoverstijgend te werken op basis van competentie.
- Wat is de relatie tussen de Vlaanderenbrede clusterwerking en de congregaties? De begeleiders van de congregaties zijn volledig opgenomen in de structuur en zijn mee verankerd aan de verschillende diensten, al doen zij hun werk uiteraard vanuit een specifiek identiteitsperspectief.
- De band tussen de ondersteuningsnetwerken en de scholen is en blijft broos, er is vaak een tekort aan goed personeel in de ondersteuningsnetwerken. In de nieuwe organisatiestructuur blijven de competentiebegeleiders bestaan en monitoren zij in principe die band. Omwille van het onduidelijke statuut is het inderdaad moeilijk om een professionele en competente ploeg samen te stellen en te behouden. Daarnaast mogen we ook de schoolbesturen niet vergeten, ook zij ervaren moeilijkheden doordat ze personeel in TAO (Tijdelijke Andere Opdracht) moeten zetten, verankeren in de school, vaststellen dat er problemen optreden inzake vaste benoeming,.... De COBES-leden drukten de hoop uit dat het leersteundecreet daarvoor een oplossing zal bieden. Op dit moment is er geen duidelijkheid over de concrete uitwerking van het leersteundecreet. De voorzitter roept daarom dan ook op om deze bezorgdheid mee te nemen naar de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.
- Kunnen de online schooldossiers mee geïmplementeerd worden in de werking van de congregationele begeleiders, zodat ook zij een zicht krijgen op de verschillende acties en interventies die in een bepaalde school plaats hebben gevonden?

Deelnemers aan de starttweedaagse van het Vicariaat onderwijs en de pedagogische begeleiding op 1 september 2021.

- De drukke agenda van begeleiders wordt soms als frustrerend ervaren voor directies, die in bepaalde gevallen de nood aan een onmiddellijke actie ervaren. Kan daarmee rekening gehouden worden? Alain Noëz gaf aan dat timemanagement voor de organisatie een belangrijk punt is, zeker als je weet dat je met een kleinere ploeg bent/zal zijn. “Door het Vlaanderenbrede werken staat er echter wel een grotere ploeg ter beschikking die kan worden ingezet, maar dat lukt enkel als we afstappen van het idee van ‘mijn scholen’ en de switch maken naar ‘onze scholen’. Tegelijkertijd hebben we door corona geleerd om op een andere manier aan begeleiding te doen, waardoor in veel gevallen wel meteen een (digitale) ‘interventie’ kan plaatsvinden. De voorbije jaren hebben we, met succes, sterk ingezet op het laagdrempeliger werken. Hierdoor weten scholen ons beter te vinden en krijgen we steeds meer vragen, nu is het aan ons om deze vragen te (leren) managen.”
- Hoe zal de pedagogische begeleiding de acties die vanuit welzijn in onze scholen opgezet worden opnemen? De regiocoördinator gaf aan dat het overleg onderwijs – welzijn (met Bruno Vanobbergen van het Vlaams Agentschap Opgroeien) opnieuw opgestart is en dat de PB daar haar rol wil spelen via het makelaarschap. De regiocoördinator suggereerde om dit agendapunt eventueel tijdens een volgende vergadering verder te bespreken.

Werking COBES

Voor de opvolging van Agnes Claeys in de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen kwam, omwille van de genderevenwichten, alleen een vrouwelijk lid van het COBES in aanmerking. Els Claes werd verkozen.

Een deel van het COBES Mechelen-Brussel tijdens het danketentje op 30 september 2021. Els Claes zit tweede van links.

Voorts werd de piste verkend van het aanstellen van waarnemende leden voor de vrijgekomen plaatsen van het COBES in afwachting van de nieuwe COBES-verkiezingen volgend jaar. De vergadering ging

ermee akkoord dat Pat Vandewiele, voorzitter van verschillende schoolbesturen, als waarnemer uitgenodigd zou worden. Het Vicariaat zou onderzoeken welke deelregio's van het aartsbisdom niet of beperkt vertegenwoordigd zijn in het COBES om daar naar nieuwe waarnemers te zoeken.

Nieuws uit de Raad van Bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg

Discussie over het lerarentekort

Bij het overlopen van de agendapunten die in de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen behandeld werden en zullen worden kwam het schrijnend tekort aan leraren naar voren als een prangend probleem. Er ontspoon zich een uitgebreide gedachtewisseling:

Het lerarentekort haalde via directeur-generaal Lieven Boeve al de media, maar verdient het probleem niet meer aandacht op de Raad van Bestuur? Het is een zeer complexe problematiek zonder pasklare oplossing. Het onderwerp is in het verleden al een aantal keer aan bod gekomen, maar de stap naar concrete acties formuleren is tot nu toe nog niet gezet. Vandaar dat het COBES zelf probeerde enkele concrete voorstellen te formuleren die doorgegeven konden worden naar de Raad van Bestuur:

- Oprichten van een pool van gepensioneerde leerkrachten die ingezet kunnen worden voor (korte) vervangingen, met de bemerking dat die tijdelijke vervangingen ook fiscaal aantrekkelijk moeten worden gemaakt.
- Meer en meer sollicitanten verbreken na aangenomen te zijn hun woord en gaan in op een ander, 'beter aanbod' (bijvoorbeeld zonder tso/bsso). Dat is zeer frustrerend voor directies en verantwoordelijken voor personeelsadministratie die papierwerk in orde brengen voor niets.
- Ons onderwijssysteem is niet meer van deze tijd en moet omgegooid worden, zonder alle goede dingen overboord te gooien. We moeten weg van het 19de -eeuwse idee van werken met afgesloten, individuele klassen en inzetten op het doorbreken van structuren en in groep werken. Daarbij moeten we (bijkomende) reglementering een halt toeroepen.
- Veelal worden masters gepresenteerd als antwoord op het lerarentekort in het basisonderwijs, maar de vergadering plaatst vraagtekens bij deze stelling. Masters kunnen een inhoudelijke aanvulling betekenen voor een schoolteam, maar er is meer nodig om het probleem structureel op te lossen.

- Wat de minister in de media verkondigt, is tegenstrijdig met de toestand in de scholen. We moeten de mooie woorden inzake extra middelen ICT, preventieadviseurs, ... pareren door te tonen dat wat de minister aangeeft niet correspondeert met de realiteit. We moeten de boodschap durven verkondigen dat kinderen soms moeten thuisblijven of naar huis gestuurd worden omdat er niet voldoende leraren zijn. We proberen als school(bestuur) altijd naar oplossingen te zoeken, maar misschien is het tijd om eens minder braaf te zijn en contact op te nemen met het kabinet.
- Een realityreeks laten maken (in samenwerking met VRT?) in de stijl van 'Helden in de zorg', waardoor de maatschappelijke waardering van leraren zou kunnen stijgen.
- Onderwijs promoten bij zij-instromers/studiekeuze 6de middelbaar?

Het COBES besliste een open brief aan de minister van Onderwijs te schrijven in de hoop dat een krant die wou opnemen. In die brief zouden enkele concrete casussen met betrekking tot het lerarentekort worden opgenomen. De insteek moest appellerend en niet meelijwekkend zijn. De vergadering besepte dat dit geen reclame was voor ons onderwijs, maar hoopte dat het initiatief het maatschappelijke debat op gang kon brengen en verbreden.

Jürgen Mettepenningen stelde een ontwerp van open brief op en paste die verschillende keren aan op basis van de bemerkingen van de COBES-leden. Hij vond De Standaard bereid hem te publiceren op 22 september 2021. De brief ging uit van het voltallige COBES. Ziehier de inhoud:

Kunnen we alle leerlingen op school blijven verwelkomen?

De nieuwe cao zal het lerarentekort niet oplossen, vrezen schoolbesturen. Bovendien dreigen er de komende maanden nog meer kinderen zonder leraar te vallen.

'Oplossingen op korte termijn zijn belangrijk, maar het lerarentekort zal de komende jaren het grootste probleem in onderwijsland blijven.' (Fred Debrock)

In veel scholen zijn er voor verschillende klassen en vakken geen leraren, en zelfs geen sollicitanten meer voor de openstaande vacatures. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bijvoorbeeld, konden vorige week in het Nederlandstalige katholieke basisonderwijs amper drie op de tien scholen met een volledig lerarenteam werken. Nog steeds ontbreken er 67 voltijdse eenheden. Ook in secundaire scholen in Vlaanderen en Brussel stellen we veel tekorten vast.

Directeurs moeten hopen dat leraren niet zwanger worden, want er staat niemand klaar om de aanstaande moeder te vervangen. Er zijn directeurs die vandaag zelf een aantal uren voor de klas staan of de naschoolse opvang verzorgen. Ze dienen ook noodgedwongen leraren voor de klas te zetten die niet over de vereiste bekwaamheidsbewijzen beschikken. Zorgleraren moeten op hun beurt klasleraren vervangen, waardoor ze hun zorgbeleid voor de meest kwetsbare leerlingen niet kunnen uitvoeren zoals gepland. Directeurs dreigen uit te vallen, omdat het hen allemaal te veel wordt.

Gaten invullen

Onderwijskwaliteit kan niet zonder voldoende competente en gepassioneerde leraren. In de vorige week afgesloten cao zit veel goeds voor scholen ([DS 14 september](#)), maar ze lost het lerarentekort niet op. Meer dan voorheen begint dat probleem veel pijn te doen.

We schrijven deze brief vanuit het Comité Besturen van de regio Mechelen-Brussel (grosso modo van Bornem tot Halle en van Kapelle-op-den-Bos tot Landen), dat binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen de 97 schoolbesturen voor in totaal 456 scholen van de hele regio verbindt en vertegenwoordigt. Graag willen we schouder aan schouder met minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) en zijn collega's in de Vlaamse regering aan goed onderwijs bouwen. Aan onze inzet mogen ze alvast niet twijfelen. Want

wie moet de gaten vullen? En wie zal onze directeurs en leraren blijven motiveren om ondanks de gaten toch welbevinden te hebben in de job? En wie zal het moeten uitleggen aan ouders als hun kinderen zonder leraar vallen? Dat zijn wij.

Over ouders gesproken: zij zullen wellicht nog meer slecht nieuws te verwerken krijgen. Wanneer binnen korte tijd nog meer leraren zullen uitvallen door de jaarlijkse golf van verkoudheden en griep, weten we eerlijk gezegd niet of we alle kinderen nog op school zullen kunnen verwelkomen. Vanuit ons engagement voor scholen doet dat pijn om te zeggen.

Mochten oplossingen eenvoudig zijn, dan waren ze er al. Van onze kant willen we niet alleen oproepen tot reflectie en actie, maar ook mee nadenken over oplossingen.

Gepensioneerde leraren willen graag eens inspringen, maar niet structureel en meestal niet te lang. Op korte termijn kunnen zij evenwel een belangrijke bijdrage leveren om de gaten te vullen. Ze waarderen hun vergoeding, tot ze het jaar erna hun belastingaangifte onder ogen krijgen: fiscaal wordt hun inzet eerder bestraft dan beloond. Kan daar echt niets aan gedaan worden? Ook zij-instromers zouden een deel van de oplossing kunnen zijn, maar dan moeten ze een volwaardig statuut krijgen en meer ancienniteit kunnen meenemen.

Buiten de lijnen kleuren

Personeelsleden met een lerarendiploma vinden we op korte termijn wellicht niet meer, wel andere profielen die de leraren kunnen ontlasten van toezichten en voor- en naschoolse opvang. We hebben dan wel bijkomende werkingsmiddelen nodig om deze profielen een contract te kunnen geven.

Oplossingen op korte termijn zijn belangrijk, maar het lerarentekort zal de komende jaren het grootste probleem in onderwijsland blijven. Hoe kunnen we nu structurele maatregelen nemen die het tekort kwantitatief en kwalitatief proberen op te lossen voor de toekomst? Daarvoor zullen we buiten de lijnen moeten durven te kleuren. En ook daarover willen we mee nadenken.

Het is een thema dat niet alleen onderwijsverstrekkers, schoolbesturen en lerarenopleidingen aanbelangt, maar onze hele maatschappij. Het gaat over de vorming van onze kinderen en kleinkinderen, de volgende generaties Vlamingen.

Minister Weyts mag op onze inzet rekenen – wij rekenen ook op hem.

Namens de leden van het Comité Besturen van de regio Mechelen-Brussel. Ondertekend door:

Jan Bakelants (OZCS Keerbergen), Leopold Carmen (SMD-L), Els Claes (Annuntiaten Heverlee), Bart Decanq (Don Bosco Onderwijscentrum), Jan Degadt (Crescendo – Samen groeien), Johan Eliat (OZCS West-Brabant), Thérèse Finné (Overlegplatform CASS-voorzitters basisonderwijs Brussel), Walter Hendrickx (KOMO), Roger Meert (Vrij Katholiek Onderwijs Opwijk), Willy Penninckx (KITOS), Bruno Raes (BNKS), Griet Smeets (Windekind), Linda Van Herck (Sint-Paulus)

In de rondvraag bracht een COBES-afgevaardigde uit het buitengewoon basisonderwijs het dilemma aan tussen klassen samen zetten voor godsdienstonderricht en een leraar zonder mandaat aanstellen. Godsdienstonderwijs toevertrouwen aan iemand die niet voldoende kennis heeft over de kern van het godsdienstonderwijs is zeer moeilijk, zo stelde de voorzitter. Hij gaf aan dat hij beseftte dat het inzake godsdienst op dit moment roeien is met de riemen die er zijn en dat we wat dat betreft de maatschappelijke realiteit volgen (cfr andere vakken). De Erkende Instantie werkt momenteel aan een voorstel rond leraren met een uitgebreide lesopdracht in het basisonderwijs, zodat er in meerdere klassen godsdienst gegeven kan worden.

Bij de opvolging van het verslag van de vorige vergadering bleek dat er noch van de minister, noch van het kabinet enige reactie is gekomen op de open brief van het COBES over het lerarentekort.

Vanuit de scholen werd alvast positief gereageerd op onze actie: ze waardeerden dat we hun bekommernissen vertaald en gedeeld hebben.

Afgezien daarvan blijft de situatie wel wat ze is en leidt die op het terrein tot bijzonder schrijnende situaties waarvan onze leerlingen het grootste slachtoffer zijn. Er wordt aangevuld dat sommige leraren een innerlijk conflict ervaren omdat ze tegen hun persoonlijke grenzen botsen en dus geen extra uren meer kunnen opnemen, maar dit vanuit de bekommernis voor de (kwetsbaarste) leerlingen eigenlijk wel heel graag zouden willen doen.

Er werd afgesproken dat de COBES-afgevaardigden in de Raad van Bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen in dat gremium zouden vragen om op korte termijn een actie rond het lerarentekort op te zetten. Daarbij werd gedacht aan een debatavond met alle verschillende betrokken partijen (kabinet, schoolbestuurders, vakbond, ouderverenigingen, koepel, ...), waarbij de inhoudelijke focus moest liggen op het formuleren van acties op korte en lange termijn. Daarbij zouden ook de media uitgenodigd worden, zodat we de publieke opinie 'mee hebben'. Desnoods kan dat ook regionaal georganiseerd worden.

Tijdens twee opeenvolgende vergaderingen van de Adviesraad Brussel kwam de problematiek van het lerarentekort ook daar uitgebreid aan bod. In de hoofdstad is het probleem nog vele malen groter omwille van de veeleisendheid van de job en omdat ongeveer 90 procent van de leraren buiten Brussel wonen. Als beginnende leraren dicht bij hun woonplaats werk vinden, dan ruilen ze hun Brusselse job gemakkelijk in. De Brusselse problematiek werd met cijfers en grafieken in een nota gegoten en er werden voorstellen van oplossingen op korte en langere termijn geformuleerd. Mogelijk kan dat document als uitgangspunt van een debatavond fungeren. Het werd gefinaliseerd in de vergadering van de Adviesraad Brussel van 21 oktober 2021 en wordt nog voorgelegd aan de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Op 19 oktober 2021 lokte een artikel in De Standaard over het dramatische lerarentekort in de Brusselse scholen, waarvan sommige dreigden te moeten sluiten, heel wat reactie uit op radio, televisie en andere media. Het was de dag erna aanleiding tot een uitvoerig debat in het Vlaams Parlement. Daar stelde minister Weyts met een geïmproviseerd tienpuntenprogramma oplossingen op korte en langere termijn voor. De oppositie raakte niet echt overtuigd van de effectiviteit van de aangekondigde maatregelen. Het gevaar dat sommige scholen zouden moeten sluiten door een te groot tekort aan leraren blijft reëel.

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Alain Noëz bracht verslag uit over de recente overlegvergadering met de coördinerend directeurs van de scholengemeenschappen katholiek secundair onderwijs. Een greep uit de vragen die de codi's zich stelden:

- Welke impact heeft de aanstelling van ICT-coördinatoren concreet voor onze scholen? Over dit onderwerp werd immers op een onduidelijke manier gecommuniceerd, waardoor de scholen achterblijven met heel wat vragen. De vraag om verduidelijking zal door Alain of Chris Smits opgenomen worden, alsmede hoe we onze communicatie beter kunnen afstemmen op de behoeften van de scholen.
- Wat met de positie van de coördinerend directeur? Waar is een coördinerend directeur benoemd en wat als iemand zijn functie niet meer kan uitoefenen? Die problematiek zal door Alain Noëz, in samenspraak met de dienst Personeel van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, onderzocht worden.
- Hoe gaan we om met de paniek rond de bufferuren en hoe staat de overheid tegenover die praktijk? Vanuit de CODI SO-vergadering kwam het voorstel om voor 1 schooljaar extra uren af te staan aan de pedagogische begeleiding, maar dat is geen duurzame oplossing gezien het ook voor de pedagogische begeleiding niet altijd even makkelijk is om geschikt personeel te vinden. In samenspraak met Marc Keppens werd daarom afgesproken om twee pistes te onderzoeken, namelijk 1. hoe kunnen we het buitengewoon onderwijs ondersteunen en 2. kunnen we het afkopen van detacheringen voor een jaar verminderen door het inzetten van bufferuren? Momenteel is er nog geen uitsluitsel over de twee voorgestelde pistes, ook hier volgt de terugkoppeling later.

Wat het (vernieuwde) overleg onderwijs – welzijn betreft, wordt er gezien het complexe/uitgebreide dossier voor gekozen om een beknopte toelichting te geven. Zoals recent in de media werd aangegeven is er een stijgend aantal leerlingen met een zorgnood. Er werd afgesproken om in een eerste fase de middelen die vanuit onderwijs naar welzijn gaan te monitoren, zodat ze geoptimaliseerd kunnen worden (bijvoorbeeld via time-outprojecten).

Enkele reacties:

- In het kader van het lerarentekort is het bufferen van uren ook een signaal. Alain beaamt dit, maar geeft tegelijk aan dat we voorzichtig moeten zijn. De overheid zou immers de indruk kunnen krijgen dat het over overbodige uren gaat en dat daarop dus bespaard kan worden

- Naast het bufferen van uren, mogen we ook het toenemend gebruik van plage-uren niet uit het oog verliezen.
- Ondanks de communicatie van de minister in verband met de vaste benoeming/het statuut van ICT coördinator, is de maatregel eigenlijk een verdoken besparing. ICT-uren kunnen immers niet meer in uren-leraar – PV-uren gezet worden, terwijl dat vroeger wel kon/mocht. De vrijheid die scholen hebben inzake het invullen van uren, komt zo steeds meer onder druk te staan. De regiocoördinator bevestigt dat en geeft aan dat tijdens de CODI-vergadering een gelijkaardige analyse werd gemaakt.
- Bij kinderen met grote lichamelijke zorgnoden is het niet altijd duidelijk wat de taak van onderwijs en wat de taak van welzijn is. Ondanks alle initiatieven bestaat hier nog altijd veel onduidelijkheid over. Het is in de realiteit niet altijd duidelijk wie wat juist moet doen. Zou die bezorgdheid meegenomen kunnen worden in het overleg onderwijs – welzijn? Alain geeft aan dat hij dit zal doen, maar beklemtoont tegelijkertijd dat het een heel moeilijk en verspreid dossier is.
- De manier waarop we vandaag met aanstellingen en statuten omgaan is niet altijd even logisch. Zo kunnen (toekomstige) personeelsleden met bepaalde diploma's niet altijd in uren-leraar gezet worden, waardoor ze tevens een lager loon krijgen. Dat kan voor waardevolle krachten een argument zijn om af te haken wat, zeker in deze tijden, bijzonder jammer is.

Ontwerpdecreet internaten

Anja Dingenen, verantwoordelijke voor internaten binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen, lichtte de huidige situatie van de katholieke internaten toe in het kader van het ontwerpdecreet op de internaten en de te verwachten wijzigingen in de wetgeving en de omkadering.

In november vinden er in de verschillende regio's overlegvergaderingen plaats voor beheerders van internaten en leden van schoolbesturen die een internaat onder hun hoede hebben. Voor het aartsbisdom Mechelen-Brussel vindt de overlegvergadering plaats op dinsdag 23 november 2021 om 19 uur in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen. Ook de beheerders en schoolbestuurders van het bisdom Antwerpen sluiten dan aan.

Vertegenwoordiging COBES in Commissie Coördinatie Bestuurdersoverleg en DPCC SO–BaO

Agnes Claeys dient nog vervangen te worden in de Commissie Bestuurdersoverleg in Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Dat is een groep van bestuurders die de vergaderingen voorbereidt van het Overlegforum Besturen, dat op zijn beurt be-

staat uit vertegenwoordigers van de verschillende COBES'sen. Er werd afgesproken dat Els Claes en Willy Penninckx in onderling overleg gaan proberen die vergaderingen te volgen en terug te koppelen naar het COBES.

Voor de open gekomen plaatsen in de Diocesane Plannings- en Coördinatiecommissies basis- en secundair onderwijs werd afgesproken dit schooljaar niet veel te veranderen aan de samenstelling in afwachting van de verdere analyse van de DPCC-werking. Johan Eliat bleek wel bereid om ook deel uit te maken van de DPCC secundair onderwijs, namens de geleding schoolbesturen.

Ideeën voor een jaarvergadering en/of Open COBES-vergadering

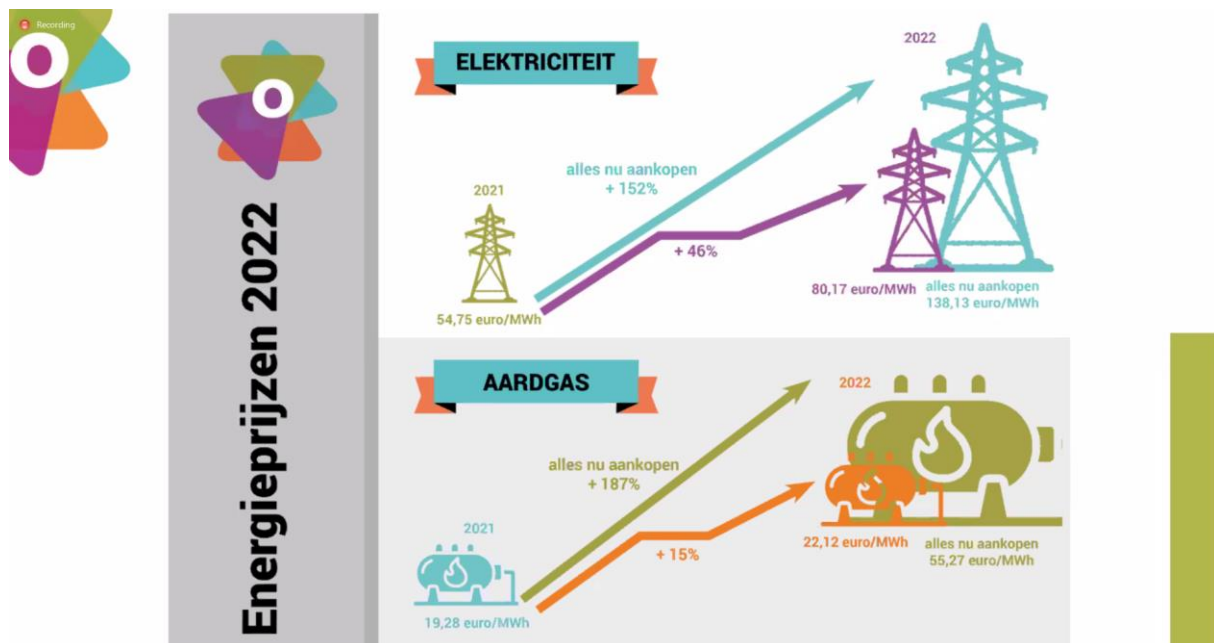
Het COBES plant nog een jaarvergadering of Open COBES-vergadering in december 2021. Daarop zou ook Lieven Boeve uitgenodigd worden.

Het definitieve programma van de jaarvergadering zal tijdens de volgende vergadering bepaald worden, maar binnen de vergadering bestaat de eensgezindheid dat het lerarentekort/gebrek aan directeurs zeker aan bod moet komen.

Intussen werd de datum van **dinsdag 14 december 2021** (vanaf 19 uur) al meegedeeld via de Nieuwsbrief van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het wordt een jaarvergadering in het DPCM, met aansluitend een netwerkmoment bij een drankje. Zie kadertje op blz 15.

Varia en rondvraag

De problemen met de levering van handboeken via de firma Cloudwise zorgen, gecombineerd met het lerarentekort, nog steeds voor heel wat frustratie bij de directeurs. Ze zijn het beu om te werken met kopieën en om geen of foute bestellingen te ontvangen. De vraag rijst of Katholiek Onderwijs Vlaanderen geen 'forsere' houding kon aannemen tegenover de firma die in gebreke blijft? Ondertussen was er bezorgdheid over het volgende schooljaar. Gaan de problemen dan van de baan zijn? De kwestie zal worden aangekaart op de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en verder worden besproken met de vzw DOKO.

Dia uit een presentatie van vzw DOKO. De paarse pijl bij elektriciteit geeft aan wat de stijging betekent voor wie intekende op het raamcontract van DOKO. Bij aardgas geeft de oranje pijl aan welke stijging de scholen mogen verwachten die intekenden op die raamovereenkomst bij DOKO. Wie niet intekende zal wellicht de blauwgroene pijl (voor elektriciteit) en de olijfgroene pijl (voor aardgas) moeten volgen als die nu intekent op een energiecontract voor 2022.

Ook over de stijgende energiefactuur was er ongerustheid. Wie in het raamcontract zit van vzw DOKO hoeft echter niet onmiddellijk al te grote prijsstijgingen te verwachten omdat de volumes voor dit en volgend jaar al eerder aangekocht zijn en dus een verzekerde vaste prijs garanderen. Globaal gaan de prijzen voor energie wel de hoogte in maar minder dramatisch als voor wie niet ingetekend heeft voor de raamcontracten.

Er is een groeiend plaatstekort in het buitengewoon onderwijs. Hoeveel leerlingen wachten op dit moment in ons bisdom op een vrije plaats in het buitengewoon onderwijs? Het Vicariaat zal de cijfers opvragen.

Enkele reacties:

- Het plaatstekort kan gezien worden als het falen van het M-decreet, ouders keren van de ‘gewone school’ terug naar het buitengewoon onderwijs. Er moeten voldoende middelen toegekend aan fase 0 en 1. Wanneer dat niet gebeurt kan er nooit in voldoende zorg voorzien worden op fase 0 en 1 en sturen scholen door naar fase 2.
- Idealiter moeten we zoeken naar een ‘schoolsituatie’ met buitengewoon en gewoon onderwijs op dezelfde campus. Op die manier krijgt het kind alle zorg die nodig is, maar komt het ook in contact met andere kinderen.
- De problemen in type 9 zijn op dit moment vrij groot. Dat had ten dele vermeden kunnen worden als de DPCC twee jaar geleden minder dossiers had tegengehouden. De voorzitter geeft aan dat de argumentatie van twee jaar geleden de argumentatie van dat moment was en dat daaraan niets veranderd kan worden. Het staat de scholen vrij om de aanvragen opnieuw in te dienen, zodat er opnieuw over het dossier geoordeeld kan worden. Misschien kan onze organisatie die boodschap ook pro-actief aan de scholen bezorgen?

VORMING VOOR SCHOOLBESTUURDERS SCHOOLJAAR 2021-2022

Er vonden tijdens de eerste twee maanden van het nieuwe schooljaar al tal van vormingen plaats. We hernemen graag de kalender voor de rest van het schooljaar, vooral omdat er wat wijzigingen zijn voor de vorming evaluatoren, die grotendeels digitaal zullen verlopen (zie de **rode** tekstgedeelten).

Data	Vormingsthema	Locatie/medium
08-11-2021 09-11-2021	Geoptimaliseerde organisatiestructuur, taken, beslissingsbevoegdheden, overleg en verantwoordelijkheden	Digitaal
15-11-2021 18-11-2021	Intervisie – Aanwerven en ondersteunen nieuwe bestuurders	Hasselt Gent
22-11-2021 25-11-2021	Vorming over LOC en OCSG voor besturen en leidinggevendenden	Digitaal
06-12-2021 09-12-2021	Kennismaken met de internaatswerking als bestuur	Brugge Gent
08-12-2021	Samenwerking met VERUS 3. Dialogocirkel – identiteit CSL – Katholiek Onderwijs Vlaanderen	Digitaal
14-12-2021	Jaarvergadering Comité Besturen	DPCMechelen
12-01-2022	Samenwerking met VERUS 4. Burgerschap en ouders - VERUS	Digitaal
17-01-2022 20-01-2020	Evaluatoren – deel 1 Juridische context¹	Digitaal
24-01-2022	Onthaal kandidaat- en startende bestuurders	Digitaal
26-01-2022	Vorming voor voorzitters	Brugge
31-01-2022 03-02-2022	Evaluatoren – deel 2 Goed werkgeverschap	Digitaal
09-02-2022	Samenwerking met VERUS – 5. Het burgerschapskompas als tool -Katholiek Onderwijs Vlaanderen	Digitaal

¹ Men mag deze 2 data vrij combineren

07-02-2022	Evaluatoren – workshop -coaching ²	Digitaal 19-22u
10-02-2022	Idem	Digitaal
14-02-2022	Evaluatoren – workshop loopbaanbegeleiding	Digitaal
14-02-2022	Informatiebronnen	Live Gent
15-02-2022	Informatiebronnen	Live Mechelen
15-02-2022	Evaluatoren – workshop loopbaanbegeleiding	Digitaal
16-02-2022	Idem	Digitaal
16-02-2022	Evaluatoren – workshop coaching	Digitaal
21-02-2022	Organisatiecultuur	Digitaal
24-02-2022		
21-02-2022	Netwerkcafé preventie	Brugge
10-03-2022	Subsidieprocedures infrastructuur	Digitaal
08-03-2022	Evaluatoren – workshop coaching	Digitaal 19-22u
09-03-2022	Idem	Digitaal
14-03-2022	Idem	Digitaal
14-03-2022	Evaluatoren – workshop loopbaanbegeleiding	Digitaal
16-03-2022	Evaluatoren – workshop coaching	Digitaal
17-03-2022	Idem	Digitaal
17-03-2022	Het juiste gesprek	Digitaal
21-03-2022	Intervisie – Organisatiestructuren (na BOS)	Hasselt
24-03-2022		Gent
28-03-2022	Intervisie: het beleidsdomein identiteit binnen een schoolbestuur van het katholiek onderwijs in Vlaanderen	Digitaal
25-04-2022	Veranderingsmanagement en projectwerking	Digitaal
28-04-2022		
05-05-2022	Informatievergadering hiërarchische lijn, preventie en welzijn op het werk	Digitaal
09-05-2022	Meerjarenbegroting en financieel management	Digitaal
12-05-2022		
09-05-2022	Netwerkcafé preventie	Brugge
16-05-2022	Intervisie – Masterplanning infrastructuur en financiële draagkracht	Brugge
19-05-2022		Antwerpen

De volledige lijst en meer details over de vormingen en inschrijvingsmogelijkheden vindt u via <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/nascholingen>.

Jaarvergadering COBES 14 december 2021 vanaf 19 uur

Graag uw aandacht voor de jaarvergadering die het Comité Besturen (COBES) op dinsdag 14 december 2021 live organiseert in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen. De precieze inhoud van het programma dient nog uitgewerkt te worden, maar er zal zeker aandacht zijn voor onderwijsactualiteit zoals het grote lerarentekort. Er is ook een netwerkmoment aan verbonden: na afloop biedt het Vicariaat onderwijs de deelnemende bestuurders graag een drankje aan.

Na de volgende COBES-vergadering wordt de officiële uitnodiging verstuurd. Wie al een plaatsje wil reserveren kan zich inschrijven via <https://nascholing.be/2021-2022/index.aspx?modID=4050821>

² Deelnemers dienen 2 workshops te kiezen uit een aanbod van 4. De kostprijs voor de vorming evaluatoren is vastgelegd op 200 euro.

STUURGROEP PREVENTIEADVISEURS. VERSLAG VAN DE WERKING

Tijdens de eerste vergadering van de Stuurgroep Preventieadviseurs (PA) van het aartsbisdom Mechelen-Brussel op 12 oktober 2021 mochten we opnieuw enkele nieuwe leden verwelkomen:

- Joost Van Cauwenbergh, opvolger van Alfred De Wit als pedagogisch begeleider industrie (ook voor bisdom Antwerpen);
- Lien Veeckman, opvolgster van Jean-Marie Daniëls als PA in de Sint-Martinusscholen Asse/scholengemeenschap AMO;
- Wim Janssens, PA in Don Bosco Haacht, ter vervanging van Erwin Gysemans.

Voorzitterschap

Voor de opvolging van Alfred De Wit als voorzitter van de Stuurgroep waren Chris Vandembemt (*foto links*) en Kristel Vanorbeek (*foto rechts*) kandidaat. Zij waren bereid om als tandem te fungeren, Chris als voorzitter-moderator, Kristel als adjunct/vice-voorzitter. Ze willen zich graag als team profileren, samen met nog een paar andere leden en Franky Wauters, om de vergaderingen van de Stuurgroep voor te bereiden.

Mandaat preventieadviseur

Franky Wauters lichtte toe dat het mandaat voor de preventieadviseur is erkend, maar dat het niet verder dan die erkenning gaat. Vanuit de welzijnswetgeving heeft de PA al een mandaat, maar er zijn geen middelen, ambt of statuut aan gekoppeld. De minister kon blijkbaar niets doen. Er zijn massaal mails naar hem gestuurd. Hij heeft wel een onderhoud gepland om te bevragen wat dat mandaat kan inhouden. Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft erop aangestuurd om op korte tijd resultaten te krijgen. Er zijn nog acties gepland, maar eerst wordt het gesprek afgewacht. Het is wel belangrijk dat iedereen aan hetzelfde zeel trekt en dat de druk op de minister aangehouden wordt.

Coronamaatregelen: intervisie

- Er is een stijging van besmettingen rond Brussel en Leuven, ook in Aarschot. De inspanningen om in scholen vaccinaties te organiseren lonen soms de moeite. Op andere plaatsen lukt het dan weer niet zo goed.
- Wat te doen met leraren op uitstap die niet ingeënt zijn? Er zijn geen regels voor leraren die niet gevaccineerd zijn. De school mag de leraren daarover ook niet bevragen. Als werkgever kan het bestuur wel de voorwaarden kenbaar maken om mee te gaan met uitstappen. Werknemers kunnen geen opdracht weigeren van hun werkgever en moeten de consequenties dragen als ze de opdracht aanvaardden. Als ze getest dienen te worden, dan valt dat ten koste van de werkgever.

- Ondanks een vaccinatiegraad van 100% zijn er toch vier besmettingen bij het personeel in een school in de omgeving van Brussel. De Franstalige media hebben een slechte invloed op de vaccinatiebereidheid van jongeren. Dat voelt men ook in Brussel en bij leerlingen uit Brussel die in de omgeving tso en bso studeren.
- Wat met buitenlandse reizen? In principe kun je pas mee als je tweemaal gevaccineerd bent. Voor leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar lager onderwijs die eind maart 2022 naar Italië op skireis willen gaan kunnen er problemen ontstaan. Sommige leerlingen zitten rond de grens van 12 jaar en zullen misschien geen twee vaccinaties gekregen hebben tegen eind maart. Hen voor die leeftijd laten inenten zal niet mogelijk zijn. Het betekent dat ze waarschijnlijk niet mee mogen.
- Nu de mondkemperplicht op vele plaatsen wegvalt, bestaat er meer risico in het volwassenenonderwijs. Bij hoogrisicocontacten is het complex om op te volgen. De scholen mogen wel zelf beslissen om het mondkemper toch nog te verplichten. Dat zal dan wel overleg vragen binnen het volwassenenonderwijs. De procedure daar zit niet goed ineen, er zijn daar ook geen CLB's.

Nieuws uit de Stuurgroep Welzijn op het Werk

Franky Wauters bracht verslag uit over de vergadering van 8 oktober 2021. Hij promoveerde nogmaals de Nieuwsbrieven op de PRO-website, waar preventieadviseurs zich op kunnen abonneren. Ze kunnen zich inschrijven voor de wekelijkse thematische nieuwsbrief. Via die nieuwsbrief verzamelen preventieadviseurs interessante materialen, nascholingen en externe initiatieven over de thema's die hen interesseren, zoals welzijn op het werk. Andere thema's die aan bod kwamen in de Stuurgroep Welzijn op het Werk waren:

- *Medicatiegebruik*: het stuk van Sarah Claeys over medicatie voor internaten is ook bruikbaar voor scholen. Alle info staat ook op de Pro-website.
- *Begeleidingscommissie*: er zijn SDS-fiches voor haarverzorging en cosmeticaproducten. Een zekere expertise is nodig om alles te interpreteren.
- *Medische handelingen*: een 'bekwame helper' moet eenvoudige medische handelingen kunnen uitvoeren maar de functie is niet erkend. Dat is meegedeeld aan minister Weyts en minister Beke. Die zullen werken aan een nota om dat probleem uit te klaren op het federale niveau.
- *OIRA (Online Interactive Risk Assessment)*: dat is een Europees initiatief, een gebruiksvriendelijke tool (softwarepakket) waarmee je in het basisonderwijs een screening kunt uitvoeren om na te gaan hoe conform je bezig bent met de wetgeving. De tool kan maatregelen en een planning voorstellen, je kunt er een excel uit trekken. De tool wordt gelanceerd op 8 november 2021 via een webinar (inschrijving kan via <https://www.euosha-oira.com>). Voor het secundair onderwijs ligt er een gelijkaardige tool op tafel, afhankelijk van welke middelen er voorhanden zijn (bij FOD WASO) zal die vroeg of laat ook ontwikkeld worden. Voor bepaalde vakgebieden is hij wel al gemaakt. Die tool is wat gelijklopend met de audittool. De tool van OIRA is eenvoudige screening, puur wetgeving. Bij de audittool van IDEWE is het vooral procesbeschrijving op basis van vragen gesteld door de interne auditor.
- *Train de trainer*: er komt opnieuw een opleiding 'train de trainer' BA4/BA5, gegeven door de VDAB. De dagen zijn nog niet vastgelegd, de locatie is waarschijnlijk Anderlecht. Er wordt een test afgenomen door FOD WASO, VDAB en de koepel die aangeeft of je bevoegd verklaard wordt voor de bevoegdheid train de trainer.

- *Het protocol voor scholen in verband met bodemsanering: is verlengd tot 2031.* OVAM kan ook gratis asbestinventarissen uitvoeren. Er zijn twee protocollen. De verlenging betreft die over bodemsanering, het protocol over asbest loopt nog altijd. OVAM organiseert ook een gratis opleiding eenvoudige handelingen voor asbest. Jaarlijks is er een dag bijscholing nodig.
- *Internaten:* daar komt een Toezichtskader voor Internaatkwaliteit (TIK).
- *Opleidingen:*
 - [CPA 19/11/2021](#): Bewustmaking van de rol van de coördinerende preventieadviseur, onder andere als hoofd van de interne dienst, als leidinggevende, als coach, ... met het oog op de versterking van de professionaliteit; inschrijven via [link](#).
 - [BA4-BA5](#): voorlopig vastgelegd op 26/11/2021; inschrijven via [link](#)
 - [Interne auditor](#) 30/11/2021 of 9/12/2021; inschrijven via [link](#)
 - [Opleiding hiërarchische lijn](#) open aanbod; inschrijven via [link](#)
 - [Intervisie PA](#) 22/12/2021 – 4 reeksen; inschrijven via [link](#)

Nieuwe wetgeving

Op 23 augustus 2021 verscheen er een belangrijk KB over de externe dienst, bedrijfsbezoeken en beleidsadvies. Het treedt in voege vanaf 1 januari 2022. FOD WASO organiseert er een webinar over. Zie: <https://www.beswic.be/nl/nieuws-en-evenementen/webinar-kb-bedrijfsbezoeken-en-beleidsadvies>

Organisatie terugkomdag

Het thema voor terugkomdagen dit jaar is **ongevallen en registratie**. Initieel bedoeld voor PA niveau 3 is die intussen eveneens opengesteld voor niveaus 1 en 2. Er zijn veel verschillen in de aanpak van ongevallen. De terugkomdag doet de PA's nadenken over wat ze met die gegevens gaan doen.

De Stuurgroep besliste om het thema 'ongevallen en registratie' uit te stellen tot een terugkomdag volgend schooljaar, bijvoorbeeld in november 2022 en opnieuw het thema op te nemen van de terugkomdag die gepland was op 31 maart 2020 en die te elfder ure afgelast moest worden omwille van de lockdown als gevolg van de coronacrisis. Dat thema was het **brandinterventiedossier**. De terugkomdag zal waarschijnlijk in maart 2022 gepland worden en zal worden voorbereid door een kleine werkgroep.

Vraag in de marge: voor PA's voor wie de vorming lang geleden is, is er mogelijkheid om aan te sluiten bij het open aanbod van opleidingen gegeven over vier dagen door Inge Van Durme. Het gaat over een mini-opleiding voor leidinggevendenden. Meer info op de Pro-website, bij professionalisering, zoeken bij 'Hiërarchische lijn internaatsbeheerders'.

Warm water V

De volgende editie van het congres Warm water vindt plaats op 8 februari in Brugge en op 22 februari 2022 in het DPCM te Mechelen. In de voormiddag hebben de deelnemers 1 keuze van werkwinkel en is er een gemeenschappelijk onderwerp over luchtkwaliteit. Na het netwerkmoment tijdens de middaglunch is er in de namiddag nog een keuze-werkwinkel. Lieven Boeve sluit het geheel af.

Het gaat niet over een opleiding, maar over het delen van informatie en ervaringen met elkaar. Er is telkens iemand die het thema duidt en ervaringen vertelt. Er zijn ook bedrijven met standjes aanwezig, over ventilatie en CO2-meters.

De welzijnswetgeving bestaat 25 jaar. Elke moderator zal vanuit de wetgeving nagaan wat die zegt over zijn of haar thema.

Uitwisseling van ervaringen rond concrete vragen

Dat punt wordt telkens op de agenda geplaatst en biedt een gelegenheid om ervaringen uit te wisselen aan de hand van concrete casussen. Aangezien er niemand iets aan te brengen had, volgde een korte evaluatie van de werking van de Stuurgroep. Beantwoordt die aan de verwachtingen? Zijn er items waarmee we verder kunnen werken?

Hierbij enkele reacties:

- Het is interessant dat ik naar iemand kan bellen met mijn vragen. Het gaat dikwijls over dezelfde vragen. Het is interessant om dingen te kunnen delen.

- De frequentie van vergaderingen mag misschien weer opgedreven worden. Een paar jaar geleden werd beslist per schooljaar maar drie keer samen te komen omdat het voor sommige leden wat te druk werd. Tussendoor konden er activiteiten georganiseerd worden waarbij de facto nog extra voorbereidende vergaderingen hoorden. Er was ook mogelijkheid om op locatie te vergaderen en dan een school van één van de leden te bezoeken (*zie foto*). Op termijn zouden we wel naar vier vergaderingen per jaar kunnen gaan, maar dat zou pas voor volgend schooljaar zijn. We kunnen ook opteren voor digitale vergaderingen tussendoor die gemakkelijker te organiseren zijn en minder moeite kosten.
- Ik heb meer geleerd van de Stuurgroep dan uit vele opleidingen.
- Wat je verneemt in de Stuurgroep kun je ook gebruiken naar de scholen. Dat heeft meer weerklank.
- Er bestaat in andere regio's al een preventienetwerkcafé: een gezellige bijeenkomst met koffie en met een spreker die gedurende drie kwartier een onderwerp toelicht, waarna een gedachtewisseling volgt. Die spreker kan ook gesponsord worden door het bedrijfsleven.
- Misschien kan de volgende vergadering op 25 januari 2022 op verplaatsing plaatsvinden.

De volgende vergaderingen zijn gepland op

- **Dinsdag 25 januari 2022 om 13.30u** (locatie of vergadervorm nog te bepalen)
- **Dinsdag 10 mei 2022 om 13.30u** (idem)

Wie geïnteresseerd is om deel te nemen aan de Stuurgroep PA mag dat altijd laten weten aan guido.francois@katholiekonderwijs.vlaanderen.

ONTMOETING EINDE SCHOOLJAAR EN STARTTWEEDAAGSE VICARIAAT ONDERWIJS MECHELEN-BRUSSEL

Na ruim een jaar afstandsonderwijs en digitaal vergaderen besloten het Vicariaat onderwijs en de regionale pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel om alle medewerkers nog eens fysiek bij elkaar te brengen en dat zowel op het einde van vorig schooljaar als bij het begin van het nieuwe.

Ontmoeting 30 juni 2021

Tijdens de ontmoeting op 30 juni 2021 werden enkele begeleiders in de bloemetjes gezet bij hun afscheid door pensionering. Van links naar rechts: Marijke Covens, Helga De Braeckelear, Alfred De Wit en Paul Vereecke.

Op de laatste dag van het vorige schooljaar, op 30 juni 2021, vond in het pop-upcafé Caputsteene te Mechelen een ontmoetingsmoment plaats voor alle pedagogische begeleiders en personeelsleden van het Vicariaat onderwijs. Onder een groot tentzeil en aan aparte tafels voor maximum acht personen (omwille van de coronamaatregelen) konden zo'n tachtig genodigden elkaar weer fysiek ontmoeten en afscheid nemen van collega's die met pensioen gingen.

Regiodirecteur Peter Op 't Eynde hield er een toespraak naar aanleiding van zijn eigen vertrek bij de pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel. Vanaf september 2021 trad hij immers in een nieuwe functie bij de netwerkorganisatie Katholiek Onderwijs Vlaanderen als directeur van de cluster school- en kwaliteitsontwikkeling. Alain Noëz, die Peter opvolgt,

en bisschoppelijk afgevaardigde Jürgen Mettepenningen namen de hulding op zich van vier begeleiders die met pensioen gingen: Marijke Covens, Alfred De Wit, Helga De Braeckeleer en Paul Vereecke. Voor elk van hen was er een passende laudatio en een dito geschenk. Een gelegenheidskoor van 'masked singers' (foto links) bracht bij elke gehuldigde een variante van een bekende schlager met aangepaste tekst. Het ging er gezellig aan toe. Vele collega's hadden elkaar al een jaar niet meer live ontmoet, er viel dus veel te vertellen.

De ploeg van inspecteurs-begeleiders Rooms-katholieke godsdienst, met Sofie Bauweleers (rechts)

Startweedaagse 1 en 2 september 2021

Op de eerste twee schooldagen van het nieuwe schooljaar zagen alle collega's elkaar opnieuw in het congrescentrum Vayamundo te Oostende voor de intussen traditionele startweedaagse. De plenaire openingszitting verliep enigszins anders dan andere jaren: geen uiteenzettingen van de bisschoppelijk afgevaardigde en van de regiodirecteur, maar een interactieve werkvorm waarin we spelenderwijs te weten kwamen waar onze collega's expertise in hadden en wie voor dat thema interesse had. Een pedagogisch begeleider die al enige ervaring had met kwaliteitsontwikkeling kon dat bijvoorbeeld even

presenteren en al wie meer wou weten over dat thema kon in dezelfde kring of honingraat gaan staan. Met die indeling in honingraten verwees Alain Noëz naar de nieuwe organisatie van de pedagogische begeleiding zoals voorgesteld in het kader van het kerntakendebat.

Nadat iedereen op die manier zijn of haar belangstellingsgebieden kenbaar had gemaakt, konden de op die manier gevormde groepen onderling kennis en ervaringen uitwisselen. Een leerrijke oefening die voor herhaling vatbaar is.

Na een koffiepauze werd een groepsfoto gemaakt op het strand van Oostende en konden de deelnemers in groepjes een strandwandeling maken al pratend of vergaderend. De bedoeling was dat we op die manier kennis konden maken met collega's die we nog niet (goed) kenden en dat we het jaarthema indachtig echt verbinding konden maken. De positieve reacties na afloop van de wandeling wezen erop dat het opzet geslaagd was. De gezamenlijke maaltijden droegen daar ook toe bij, alsook de gesprekken in de bar.

Tijdens de tweede dag vonden de overlegvergaderingen plaats om het nieuwe werkjaar goed in te zetten.

IMPULSDAG SCHOOLPASTORAAL BASISONDERWIJS 9 SEPTEMBER 2021

Graag nemen we hier het uitgebreide verslag op van de Impulsdag voor schoolpastoraal die dit jaar niet in de UCLL georganiseerd werd, maar in het centrum van Brussel. Enkele tientallen leraren en directeurs basisonderwijs uit het hele aartsbisdom kregen de gelegenheid de hoofdstad te ontdekken met een pastorale blik en vanuit het jaarthema 'Verbondenheid'. Hoofdorganisator Vera Vastesaegeer maakte ook een verbinding met de natuur door expliciete aandacht te besteden aan bijzondere bomen

onderweg. De stuurgroep pastoraal slaagde er ook in passende getuigen in te schakelen om de beleving van de deelnemers nog concreter en treffender te maken.

Op donderdag 9 september 2021 organiseerde de stuurgroep pastoraal een bijzondere editie van de Impulsdag. Omwille van de onzekerheid rond corona kozen we voor een verrassend, maar sterk verbindend kader voor deze dag, een mooie wandeling in hartje Brussel uit. Waarom kozen we voor Brussel? Brussel is een zeer verbonden stad met een sterke netwerking tussen verschillende culturen, religies en organisaties. Die zorgen elk op hun beurt voor betekenisvolle verbindingen en geven zuurstof aan zoveel mensen.

Bubbelgewijs wandelden de deelnemers langs een inspiratietraject met informatieve en impulsmomenten. Het was fijn om opnieuw met velen verbonden te zijn! Het werd ook een sportieve dag, want de stappenteller haalde een record van 20 500 stappen.

Dankbaar kijken we terug op deze geslaagde wandeleditie. Het was werkelijk een 'heerlijke' dag van ontmoeten. De deelnemers hebben het zeker gemerkt: door het samen wandelen, luisteren en uitwisselen groeit de verbondenheid. Tijdens het wandelen, praten mensen immers op een andere manier met elkaar. Wandelen kan rust en inspiratie geven. Het is verbindend en kan heel wat losmaken.

*Al stabbelend³
in alle eenvoud en vertrouwen
getuigen over geloof,
over zoeken en vinden.
In alle eenvoud en vertrouwen
inspiratie delen
ontvangen en doorgeven.
In alle eenvoud en vertrouwen,
praten over wat ons verbindt,
beroert en bedrukt.
In alle eenvoud en vertrouwen,
spreken over onze kracht,
onze hoop en onze moed.
WAT DOET DAT GOED!*

En nu samen onderweg!

We gidsen jullie graag door deze bijzondere dag.

Op het plein aan het Centraal Station werden de deelnemers warm onthaald door de onthaalmedewerkers en de gidsen.

Op het parkje aan het Magdalenaplein, naast één van de ingangen van het Centraal station, was er een eerste impulsstop. Op dat plein staat een witte Japanse kerselaar, een symbolische boom met achter de boom een herdenkingsplaat voor de overleden daklozen. Jaarlijks wordt hier een moment van bezinning georganiseerd. Die momenten van bezinning roepen op tot verbondenheid, solidariteit en menselijke waardigheid. De boom is een initiatief van Collectief straatdoden (collectif Morts de la rue). Bij de boom bracht Freddy ons een sterke getuigenis. Freddy (op de foto rechts van de boom) was acht jaar dakloos tot een straathoekwerker Puerto hem aansprak en voor sociale begeleiding zorgde.

³ Stabbelen is een combinatie van 'stappen' en 'babbelen'.

Nadien staken we over naar het plein van de Kunstberg waar Hilde Smeets en Danny Van Gelder (*foto links*) ons opwachtten voor een speeddate. Hilde en Danny zorgden voor een hartelijke kennismakingscarroussel en lieten de deelnemers een boompje opzetten over zichzelf.

Na de speeddate wandelden we door naar de Tuin van de Kunstberg. De Kunstberg biedt een van de boeiendste stadspanorama's over Brussel. In de tuin werden we muzikaal en creatief onthaald door Jan Vanden Bergh en Gunter Aerts (*foto's midden*). Met Jan zongen we vrolijk de themaliedjes terwijl Gunter op vraag van elke groep een nieuwe themaboom tekende. We laten jullie mee

genieten van dit schitterend en kunstig decor.

Na de muzische impulsstop liepen we via de Keizerslaan richting Kapellekerk. We hielden even halt bij de blauw-witte vlaggen op het gerechtsplein. Die vlaggen zijn een kunstwerk van Daniel Buren. 'Blauwen op geel' creëert de illusie van een stadsbos door de 89 verlichte vlaggenmasten die allemaal tot dezelfde hoogte reiken. De blauw-witte vlag aan een gele mast staat symbool voor een Brussels gewest in beweging. De vlaggen moeten de aandacht afleiden van de troosteloze gebouwen in de buurt. Blauw is de

kleur die het makkelijkst van ver te onderscheiden is. Sindsdien markeert dit kunstwerk van vlaggen de overgang tussen hoog- en laag-Brussel, tussen de Grote Markt en de Zavel.

Iets lager op de Keizerslaan staat de Anneessenstoren, ook hoektoren genoemd. Hij is één van de vier torens langs de stadsomwalling die bewaard zijn gebleven. Hij werd geconstrueerd in de 13de eeuw en deed dienst als wachttoren en als verdediging van de stad. De toren wordt gekenmerkt door het achthoekige traptorentje en bevat twee verdiepingen. Sinds 1992 is het een beschermd monument, al is het niet toegankelijk voor het publiek. In deze toren zou gildedeken Frans Anneessens zes maanden lang gevangen hebben

gezetten alvorens de doodstraf te krijgen. Hij werd op de Grote Markt onthoofd wegens zijn betrokkenheid bij een volksoproer. Hij ligt begraven in de Kapellekerk. Overdag werden via deze poorten accijnzen geïnd op handelswaren, en eenmaal na zonsondergang gingen de stadspoorten onherroepelijk dicht. De muur van de stadomwalling had een omtrek van ongeveer 4 kilometer en bevatte zeven stadspoorten. Toen de oude omwalling werd opgeslokt door de groeiende stad, raakten bepaalde delen van de wal ingesloten in huizenblokken, waardoor die delen voor afbraak werden behoed.

Vervolgens was er een informatieve stop bij de Onze-Lieve-Vrouw ter Kapellekerk, gelegen nabij de volkse Marollenwijk. In de kerk werden en worden waardevolle schilderijen en ook prachtige apostelbeelden bewaard. In de zeventiende eeuw was dit gebedshuis zelfs de trotse bezitter van drie schilderijen van Peter Paul Rubens (1577-1640). In de kerk zijn ook verscheidene praalgraven en twaalf mooie kapellen.

Na de korte toelichting aan de Kapellekerk liepen we langs de spoorlijnbrug naar beneden tot aan de Brigittinnenkerk. Die werd in 1784 onttrokken aan de eredienst en kreeg opeenvolgend een invulling als school, officieel pandjeshuis, magazijn voor kloosterboeken, gevangenis, militaire apotheek, arsenaal, hospice, opslagplaats voor bier en hout, overdekte markt, balzaal en magazijn van een uitgever. In 1922 kocht de stad Brussel de kapel en liet de het gebouw in 1953 beschermen. Nu is er een kunstencentrum 'Les Brigittines'.

Achter de Brigittinnenkerk ligt het Akarovaplein. Daar staan enkele ginkgo vredesbomen. Bij de ginkgo-bomen werd er een korte duiding gegeven en kregen de deelnemers een wandelwens.

De ginkgoboom is een Japanse boom die in China en Japan traditioneel in tempeltuinen, bij kastelen en op heilige plaatsen wordt geplant. Dat is waarschijnlijk om zijn voedzame zaden, geneeskrachtige kwaliteiten, bescherming tegen vuur en schoonheid. Oude ginkgobomen worden in Japan als een god vereerd. De boom is een symbool van onveranderlijkheid, hoop, liefde, toverkracht, tijdloosheid en een lang leven. Zijn schors schijnt een beschermende werking te bieden tegen vuur. Zo overleefde de ginkgo beide atoombommen die de stad Hiroshima vernietigden. De bomen waren wel verschroeid, maar ze wisten te overleven, zelfs binnen een straal van twee kilometer van de kern van de

ontploffing. De zaden van die fameuze ginkgo's worden door de burgemeester van Hiroshima verspreid over de wereld, als teken van vrede en strijd tegen kernwapens. De ginkgo wordt een levend fossiel genoemd: het is de oudste boom ter wereld. Hij bestaat al zo'n tweehonderd miljoen jaar. Deze boom overleefde dus ook de dinosauriërs. In het wild is hij uitgestorven, maar hij wordt volop gekweekt. Het is een erg mooie tuinboom, die prachtig verkleurt

in de herfst. Kunstenaars zijn geïnspireerd door de esthetische charme van de ginkgo en zijn bladeren. Het blad bestaat uit hele fijne naalden die tegen elkaar plakken.

De deelnemers kregen allemaal een wandelwens. Op deze postkaart mochten ze een wens schrijven voor een voorbijganger of onderweg in een willekeurige brievenbus stoppen.

We liepen door de Marollen, met heel wat sociale woonblokken, naar de Huidevetterstraat. Daar was er een impulsstop bij Welzijnszorg en Broederlijk Delen. Op de binnenkoer (foto links) kregen de deelnemers kort toelichting over de werking, de campagne en de materialen.

Via de Huidevetterstraat sloegen we de Spaarzaamheidsstraat in voor een informatieve stop bij het ontmoetingshuis van Poverello (foto midden). Die organisatie helpt mensen in de grootstad die nood hebben aan degelijke voeding, warme en propere kledij, overnachting, hygiënische en soms medische verzorging. Ze zorgt ook voor begeleiding om de administratieve problemen op te lossen zodat mensen weer op eigen benen leren staan. Dagelijks worden er in de verschillende centra meer dan 700 warme maaltijden bereid en opgediend. Er wordt een kleine bijdrage gevraagd: een warm middagmaal kost 1 euro. Tevens kunnen er in Brussel enkele mensen overnachten. Naast al de materiële en praktische noden is er vooral behoefte om tot rust te komen, een evenwicht te vinden en anderen te kunnen ontmoeten. De meeste bezoekers (70%) aan Poverello hadden het vroeger goed en leidden een 'normaal' leven tot op het ogenblik dat het allemaal teveel werd. De andere 30% is opgegroeid in een kansarm milieu. De werking van Poverello wordt gedragen door 400 vrijwilligers die zich regelmatig inzetten. Kent er iemand het Poverello-leefregeltje? Dat luidt als volgt: Zoals Jezus hier de kleinsten zou onthalen, zo moeten wij het ook doen. Dat betekent dat

Bij de vzw Vrienden van het Huizeke aan het Vossenplein.

onze gastvrijheid niet louter materieel kan zijn : het essentieelste is het hart.

Vervolgens wandelden we naar één van de bekendste pleinen van Brussel, het Vossenplein. Dat plein in de Marollenwijk is gekend dankzij de dagelijkse rommelmarkt. Op de vlooiemarkt wordt geen voedsel verkocht, maar je vindt er allerlei snuisterijen, oude foto's, vintage meubelstukken, tweedehandskledij en noem maar op. De sfeer is uniek en uiterst gezellig. In en rond

dat plein kan je heel wat verbondenheid ervaren. Verbondenheid gaat over solidariteit en maatschappelijke betrokkenheid. Dat is rond het Vossenplein door meerdere initiatieven sterk aanwezig. Eén van die initiatieven is het project van de vzw de Vrienden van 't Huizeke. Steven De Walsche, de verantwoordelijke van het buurthuis, stelde ons de werking van de vzw voor. De vereniging zorgt voor de psychosociale begeleiding van daklozen en thuislozen. Ze leveren een bijdrage tot armoedebestrijding door mensen die in armoede leven te betrekken bij het hele maatschappelijke gebeuren, de zelfredzaamheid van mensen die in armoede leven te bevorderen en met hen te streven naar meer kansen in de maatschappij. Ze besteden bijzondere aandacht aan het uitbouwen van goede menselijke relaties tussen mensen en bieden verschillende vormen van hulpverlening aan. Zo proberen ze ook armen en niet-armen te verenigen. Ze zorgen ook voor schoolpoortwerking en ondersteunen de opleiding en opvoeding van kinderen in armoede.

Naast de Vrienden van 't Huizeke liepen we even de Onze-Lieve-Vrouw- Onbevlekt Ontvangen-kerk binnen voor een bezinnend moment (*foto links*).

Ook het zwembadcomplex aan het Vossenplein ontsnapte niet aan onze aandacht. Dat complex - met dubbeldekszwembad - was het eerste moderne zwembadcomplex in Brussel na de tweede wereldoorlog. Het ziet er uit als een oud appartementsgebouw. Het pand luistert naar de naam 'Baden van Brussel' omdat er twee zwembaden boven elkaar gebouwd werden.

den boven elkaar gebouwd werden.

De oppervlakte waar de architect op moest bouwen was zo smal, dat hij niet anders kon dan het ondiepe en het diepe bad boven elkaar te plaatsten.

De Baden van het Centrum stellen eveneens publieke baden-douches ter beschikking voor mensen die thuis niet over sanitair beschikken. Eens in het bad wandel je letterlijk de jaren 50 binnen. Wat onmiddellijk opvalt is de grote glazen achterwand van waaruit je een zicht hebt op de Brusselse daken, daarnaast is er ook een glazen dak dat ook voor extra lichtinval zorgt. Ondanks de leeftijd van het bad is het in goeie staat en is het er zeer proper!

Na het Vossenplein stapten we via de Hoogstraat naar de Zavel. De Zavel was ooit een grote verlaten vlakte, afgewisseld met waterrijke gebieden, graslanden en zand. Er leefde een kluizenaar en het Sint-Janshospitaal begroef er in de dertiende eeuw de doden voor wie op de eigen kleine begraafplaats geen plaats overbleef. Kort na het jaar 1300 schonk het Sint-Janshospitaal het betreffende stuk grond op de zandige heuvel aan de Grote Gilde van de Kruisboogschutters om er een kapel te bouwen ter ere van de Heilige Maria. De Zavel is één van de oudste buurten van Brussel. Het is de chique place-to-be voor alle kunst en antiek, maar ook voor de beste chocolatiers en het fijnste gebak in de stad.

De Zavel is één van de oudste buurten van Brussel. Het is de chique place-to-be voor alle kunst en antiek, maar ook voor de beste chocolatiers en het fijnste gebak in de stad.

Rechts van de Zavelkerk zagen we in de Regentschapsstraat de Grote Synagoge van de joodse gemeenschap (*foto links*). De Grote Synagoge van Brussel is de officiële zetel van het Centraal Israëlitisch Consistorie van België, en sinds 4 juni 2008 ook van de Conferentie van Europese Rabbijnen. Voor die laatste werd het de Grote Synagoge van Europa. De joodse gemeenschap liet de synagoge bouwen in 1875. Zij werd ingewijd in 1878.

We wandelden door het Zavelpark, de Kleine Zavel. Dat fleurige kleine park aan de Kleine Zavel wordt beschouwd als een architectuurpareltje in het centrum van Brussel. In dit openluchtmuseum worden de verschillende Brusselse gilden vertegenwoordigd door 48 bronzen beelden. Daarnaast staan er ook beelden van tien grote humanisten uit de Belgische geschiedenis. In het midden van het park staat een beeld van de graven Egmont en Hoorn, die hun verzet met hun leven en hoofd moesten bekopen.

De aanplantingen hebben een symbolische functie: de negen perken met gesnoeide buxus die het grasperk omlijsten, staan voor de negen provincies die België in die tijd telde. Een ander bloemperk in de vorm van een kroon staat symbool voor België.

Boven aan de Kleine Zavel namen we de Wolstraat om vervolgens het bijzondere Egmontpark te verkennen. Dit is een klein openbaar park waar je langs gezellige gebogen paden tussen opmerkelijk majestueuze bomen en standbeelden kan wandelen.

Veel van de bomen in het Egmontpark zijn meer dan honderd jaar oud. Enkele bomen die hier staan: Oostenrijkse eik, een okkernootboom, een ginkgo biloba (Japanse notenboom), tulpenboom, een Amerikaanse eik, gewone esdoorn, beuk, Libanonceder, gewone taxus, witte moerbeik.

De ginkgo biloba kreeg een bijzondere symbolische betekenis. Op 28 september 2016 werd deze ginkgo officieel de

snuiterboom. Die boom vormt een aanvulling op het verhaal 'Grote Boom is ziek', een prentenboek van Nathalie Slosse, om ernstige ziektes als kanker bespreekbaar te maken. In de schaduw van de boom maakten we kennis met de ouders van Nathalie. Zij verzorgden een zeer warme lezing over Snuiterboom en het werk van Nathalie en de vzw (*foto links*).

Nog in het Egmontpark brachten twee echte 'Brusseleirs' Claude Lammens en Gertjie Brijssinck enkele gedichten rond verbondenheid in het Brussels.

We verlieten het Egmontpark langs 'The Hotel', één van de bekendste hotels van België. Het hotel bevindt zich in de modewijk van de stad. Via de Waterloolaan vervolgden we de weg naar het Troonplein, de Hertogstraat in tot op het Koningsplein. Daar zagen we

het mooie Warandepark. Het park ademt een geschiedenis van verbondenheid en is een groene oase in het hart van Brussel. Het is een aangenaam kader voor openlucht-evenementen en het is er heerlijk vertoeven voor wandelaars en bewonderaars van beelden en sculpturen.

We stapten langs het Warandepark de Lambertstraat en de Kunstlaan in tot de Guimardstraat. Daar hadden we afspraak voor een tentoonstelling van Leeftocht, enkele standhouders en een gezellige koffiecorner. In de kleine stemmige kapel in de Guimard-

straat kregen de deelnemers een mooi aandenken.

Na het bezoek aan de Guimardstaat liepen we langs het Warandepark om even halt te houden bij het beeld van 'De vermiste kinderen' van Jean-Michel Folon (*foto onderaan*).

Er was nog een laatste impulsstop en een slotmoment bij de Kathedraal van Sint Michiel- en Goedele. Daar zorgde Hilde Smeets voor een afsluitmoment en werden de deelnemers uitgenodigd om samen het themagebed te bidden.

*Goede God,
bomen doen ons goed.
Ze zijn een ware schat.
Ze geven zuurstof,
schaduw en vruchten.
Ze geven ons heel wat.
Bomen zijn standvastig,
klein of groot, eik of berk.
Ze verbinden hemel en aarde.
Een knap staaltje van Jouw werk!
Amen.*

Met dank aan...
de zon,
de deelnemers,
de stuurgroep
de gidsen
en alle andere medewerkers
voor deze geslaagde wandeldag,
een 'heerlijke' dag van ontmoeten!
Dank voor de verbondenheid!

Namens Vera Vastesaegeer en de stuurgroep pastoraal basisonderwijs. *Foto's: Vera, Tine en Guido*

WERKBEZOEK AAN HET REGIONAAL INTEGRATIECENTRUM FOYER SINT-JANS-MOLENBEEK

Voor sommige buitenlandse (gewezen) staatshoofden mag Brussel en meer specifiek Sint-Jans-Molenbeek een hellhole zijn of een te mijden broeinest van terrorisme, daar hebben we op 21 september 2021 niets van gemerkt, integendeel. Met enkele vertegenwoordigers van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, onder wie directeur-generaal Lieven Boeve, het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel, de lerarenopleiding van Odisee en van KOCB (Katholieke Onder-

wijscel Brussel) brachten we een werkbezoek aan het Regionaal Integratiecentrum Foyer in de Werkhuizenstraat 25 te Sint-Jans-Molenbeek. De organisatie zet zich al ruim vijftig jaar in voor de integratie van migranten, de bevordering van meertaligheid bij migrantenkinderen, de ondersteuning van hun ouders en zoveel meer.

Johan Leman, voorzitter van vzw Foyer, en directeur Loredana Marchi verwelkomden ons en Hilde De Smedt lichtte het project Partners in Meertaligheid (PIM) toe. Na afloop van het project OETC (Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur), ook het bi-cultureel onderwijs genoemd, bleef de Foyer zich inzetten voor meertaligheid. De organisatie werkt preventief en na het stellen van hulpvragen. Het preventieve luik omvat voorschools gezinstaalbeleid, waar ouders zowel individueel als via groepssessies ondersteund worden om hun kinderen van jongs af aan op taalvlak te stimuleren. Er zijn ook groepssessies voor scholen waarbij die geholpen worden in de ontwikkeling van taal bij kinderen. De Foyer maakte een tiental filmpjes in tien verschillende talen om ouders te sensibiliseren. Er vinden geregeld studiedagen plaats rond omgaan met taaldiversiteit. Voor kinderen die thuis geen ruimte hebben om te studeren organiseert de Foyer een 'studiebox' onder begeleiding van een gepensioneerde leraar.

Gewoon Vreemd Paleis

Maar de Foyer heeft nog veel meer te bieden. We staken de straat over naar een pand dat het 'Gewoon Vreemd Paleis' genoemd wordt. We herkenden het nog goed van toen het 23 jaar geleden ingehuldigd werd. Vele generaties van schoolkinderen, zowel uit het Franstalig als het Nederlandstalig lager onderwijs vonden er al de weg naartoe om, over enkele

verdiepingen verspreid, kennis te maken met voorwerpen en aspecten van het leven die volgens de ene gewoon en voor de andere vreemd overkomen. Op het parcours dat de jongeren volgen dienen ze verschillende vragen op te lossen die hen tegelijkertijd aan het denken zetten, bijvoorbeeld over vooroordelen en feiten, over wat waar en niet waar is, over het verschil tussen democratie en dictatuur, vrijheid, gelijkwaardigheid, pestgedrag....

De laatste jaren is er ook een aanbod voor het secundair onderwijs, dat eveneens in de derde graad van het basisonderwijs gebruikt kan worden. In een aparte ruimte staan er computerschermen opgesteld en worden filmpjes vertoond om de jongeren te laten nadenken en discussiëren over omgaan met sociale media en mediawijsheid. De workshop wordt geleid door een ervaren leraar. Klassen die op bezoek komen kunnen vooraf signaleren welke thema's het best aan bod komen om in te spelen op de noden die leraren in hun klas ondervinden. Zowel klassen uit Brussel als uit Vlaanderen maken dankbaar gebruik van de kansen die de Foyer biedt. Via een samenwerking met Jeugd en Stad, dat in dezelfde straat 'stadsklassen' organiseert en logeermogelijkheden biedt, kan een bezoek aan het Gewoon Vreemd Paleis ingeschakeld worden in een Brusseldagprogramma. Ook voor studenten in de lerarenopleiding is een bezoek aan de Foyerprojecten een must.

Migratiemuseum

Johan Leman leidde ons vervolgens naar nog een ander pand aan de overkant van het Gewoon Vreemd Paleis: het onlangs in gebruik genomen MMM, het 'MigratieMuseum-Migration'.

Dat museum is onder impuls van de Foyer en met middelen van de Vrienden van de

Foyer tot stand gekomen. In een vroegere loods brachten de initiatiefnemers heel wat documentatie, voorwerpen en beelden bij elkaar die het verhaal vertellen van migranten, van de eerste generatie gastarbeiders tot de huidige vluchtelingen en asielzoekers. Een ruimte op de tweede verdieping, van waaruit de rondgang start, zal voor sommige migranten die een uitzichtloze situatie ontvlucht hebben emoties oproepen: centraal in het lokaal liggen de resten van een gezonken vluchtelingenbootje, stille getuige van een ramp die nog vele asielzoekers dagelijks het leven kost. Een touchscreen laat statistieken zien van de verschillende bevolkingsgroepen die in Brussel wonen. Vitrines tonen voorwerpen die de diversiteit van migrantengemeenschappen in beeld en tot leven brengen. Via filmpjes horen bezoekers het verhaal van de Roma of van de gastarbeiders uit Italië, Spanje, Marokko enzovoort. Zeer leerrijk allemaal en ook een aan te raden activiteit, die gecombineerd kan worden met een bezoek aan de andere Foyerprojecten in de onmiddellijke omgeving. Dat dit soort initiatieven van de grond komen en in stand gehouden worden zonder subsidies van de overheid is bijna niet te begrijpen. Ze verdienen in elk geval alle ondersteuning. Johan Leman en zijn Foyerploeg mogen terecht fier zijn op hun realisaties, die bijdragen tot meer begrip voor het vreemde en voor een meer humane, verdraagzame maatschappij. Niet toevallig werd de nieuwe fietsers- en voetgangersbrug die in Sint-Jans-Molenbeek de beide zijden van het kanaal verbindt naar Loredana Marchi vernoemd als symbool van verbinding tussen gemeenschappen.

Meer info: <https://www.foyer.be>, tel: 02 411 74 95.

VIERINGEN

AFSCHEID

Bij de start van het nieuwe schooljaar gingen een paar bijzondere figuren uit onze onderwijsgemeenschap met pensioen:

Jan David (foto links), directeur Vrije basisschool Heilig-Hartcollege en vele jaren ook directeur coördinatie van de scholengemeenschap basisonderwijs van Sint-Goedele Brussel, werd op 28 augustus 2021 gehuldigd bij zijn pensioenstelling. Jürgen Mettepenningen mocht hem het zilveren Sint-Romboutskruis opspelden voor zijn verdiensten voor het katholiek onderwijs. Algemeen directeur Bruno De Lille sprak een laudatio uit.

Vanaf 1 september 2021 ging ook **Patrick Deboutte** met verdiend pensioen. Hij was binnen het VSKO en Katholiek Onderwijs Vlaanderen de specialist bij uitstek voor alles wat met programmatie en planning te maken heeft, ter ondersteuning van de Dio-

cesane Plannings- en Coördinatiecommissies (DPCC's) in de vijf bisdommen. Patrick oefende die opdracht gedurende ruim veertig jaar nauwgezet uit. Graag deden we op zijn expertise een beroep voor analyses van het onderwijsaanbod in bepaalde regio's, voor allerlei studiewerk en voor het beoordelen van nieuwe programmaties. Altijd kregen we binnen de geplande termijn een degelijk onderbouwd antwoord. Om Patrick voor zijn inzet te belonen nodigde het Vicariaat onderwijs hem en zijn echtgenote uit op een dankentje voor alle DPCC-leden op 8 oktober 2021 in het restaurant van het Diocesaan Pastoraal Centrum te

Mechelen. Jürgen Mettepenningen sprak in een laudatio zijn waardering uit voor Patrick's aanwezigheid, betrokkenheid en competentie. De gevierde bedankte met een uitspraak die hij overgenomen had van Fons Uytterhoeven, de vroegere bisschoppelijk afgevaardigde: "Ik heb alleen mijn plicht gedaan".

De grote onderwijsgemeenschap van de Annuntiaten Heverlee nam op 18 september 2021 afscheid van **Roger Haest**, die ruim vijftientig jaar de functie van voorzitter heeft opgenomen van de vier regionaal georganiseerde vzw's schoolbesturen in de regio's Brussel, Diest, Halle en Heverlee. In de Boodschapkapel op de campus in Heverlee woonden tweehonderd bestuurders, directeurs, familieleden en andere genodigden, de huldiging bij. De laudatio's kregen elk één van de vier elementen als thema of rode draad mee: aarde, lucht, water en vuur. Die thema's pasten mooi bij de opleiding die Roger

Haest genoten had: geograaf. Alle sprekers loofden Roger voor zijn diplomatische, menselijke, vertrouwenwekkende en intelligente aanpak en zijn tomeloze inzet. We beluisterden achtereenvolgens de afgevaardigd bestuurder Jos Vansantvoet, de algemeen overste zuster Jacinta Gilles, directeur-gene-

raal Lieven Boeve, de algemeen directeurs Griet Blondiau en Lander Van Medegael. De opvolgers van Roger, Piet Ketele en Els Claes, praatten de academische zitting mooi aan elkaar en de gelegheidsmuzikanten klonken bijzonder mooi en professioneel. Na het slotwoord van de gevierde volgde een gezellige receptie die omwille van het nazomerweer gelukkig in de binnentuin kon plaatsvinden. Voor de meesten was dit de eerste live ontmoetingskans tijdens de coronaperiode en dat deed deugd.

DANKETENTJE COBES

De leden van het Comité Besturen (COBES) kregen ook een dankentje aangeboden. Omwille van corona was dat ook alweer twee jaar geleden. Op 30 september 2021 konden de COBES-leden weer ongestoord met elkaar tafelen en netwerken in het DPCM-restaurant. Bij die gelegenheid namen we afscheid van trouwe COBES-leden Agnes Claeys en Roger Haest. Ook voor hen had Jürgen Mettepenningen een dankwoordje klaar.

TUINFEEST BISDOM

Na een coronajaar zonder tuinfeest organiseerde kardinaal Jozef De Kesel op 10 september 2021 opnieuw een Tuinfeest. Het programma had wat meer om het lijf dan een receptie in de mooi gerestaureerde tuinen van het bisschoppelijk paleis. De deelnemers konden voorafgaand kiezen uit een wandeling, een bootocht, een bezoek aan de toren van de Sint-Romboutskathedraal, het bisdom zelf,

de gerestaureerde begijnhofkerk enzovoort. Daarop volgde een vesperdienst in de kathedraal. Tijdens de tuinreceptie sprak de kardinaal voor het eerst sedert zijn herstelperiode na ziekte voor een ruimer publiek. Hij was erg blij zijn taak geleidelijk opnieuw te kunnen opnemen. Bij die gelegenheid werd vicaris-generaal Etienne Van Billoen in de bloemetjes gezet. Hij ontving uit handen van zijn opvolger kanunnik Luc Terlinden en van de kardinaal een beeld van de Heilige Stefanus, de patroonheilige van de gehuldigde.

UITREIKING PROFS-CERTIFICATEN

Op 24 september 2021 vond de uitgestelde uitreiking plaats van de Profs-certificaten. De beginnende directeurs katholiek basisonderwijs van het aartsbisdom zagen daardoor hun driejarige opleiding tot schoolleider bekroond. Niet alle laureaten konden aanwezig zijn, maar wie dat wel kon kreeg enkele mooie toespraken te horen en mocht zijn of haar certificaat en een aandenken mee naar huis nemen. Coördinator Mieke Van Vlasselaer benadrukte hoe de opleiding ernstige hinder ondervond van de coronacrisis waardoor de cursisten vooral digitaal vorming moesten volgen en minder ontmoetings- en uitwisselingskansen kregen. Ze prees hun moed om toch vol te

houden in moeilijke omstandigheden. Mieke stond ook speciaal stil bij een cursiste die op 17 mei 2021 onverwacht overleden is, Cilia Vanden Houden, directeur van de Lutgardisschool Elsene (zie foto links). Haar schoonzus Kati Peirlinck nam namens haar het certificaat in ontvangst als postuum eerbetoon.

Na afloop van het officiële gedeelte in het DPCM konden de genodigden samen met afgevaardigden van hun schoolbestuur en van de pedagogische begeleiding nog even napraten bij een verzorgd hapje en drankje.

PRIJS FOCUS AARDE. KATHOLIEKE SCHOLEN DIEST WEER IN DE PRIJZEN

Op 6 oktober 2021 huldigde de Stichting Koningin Paola opnieuw de laureaten van de Prijs Focus Aarde in het Paleis der Academiën in Brussel. De Prijs bekroont de beste geïntegreerde proeven (GIP) en vakoverschrijdende groepsprojecten (BuSO en CDO) die de aarde en de ruimte tot onderwerp hebben, gezien vanuit wetenschappelijke, kunstzinnige, ecologische, sociaalgeografische of kosmologische hoek. Die projecten werden uitgevoerd door laatstejaars van het technisch, beroeps- kunst-, deeltijds en buitengewoon onderwijs. Bij de Vlaamse Gemeenschap was ons aartsbisdom vertegenwoordigd met drie inzendingen van de Katholieke Scholen Diest, campus Mariëndaal.

De promotie voor dit waardevolle initiatief, dat in samenwerking verloopt met de Stichting Dirk Frimout, levert in het Frans-talig landsgedeelte blijkbaar niet veel op, aangezien slechts één school deelnam met één project. In de kleine Duitstalige Gemeenschap was er ook maar één inzending. Het lijkt wel een structureel probleem: vorige keer was er zelfs geen enkele Franstalige deelnemer. Beide laureaten kregen op die manier nogal gemakkelijk de eerste prijs. In Vlaanderen slaat het opzet blijkbaar veel beter aan. Uit vijftien inzendingen werden er tien geselecteerd, waarvan vijf eervolle vermeldingen.

De campus Mariëndaal van Katholieke Scholen Diest mocht twee eervolle vermeldingen ontvangen: Midia Bilal en Joline Van Even voor een GIP over 'Luchtvervuiling' en Benita Willems en Cato Oversteyns voor een project over 'Lokale duurzame quinoa'. De vijfde prijs (bovenste foto) ging naar het project 'Sluipwespen, de speurders van de toekomst', opgezet door Gitte Pauwels en Maaïke Morren uit dezelfde school. Uit hun project leerden we dat sluipwespen met hun indrukwekkend reukvermogen in staat zijn om drugs zoals cannabis op te sporen. Hun begeleidende leraressen Chantal Dumortier en Lieve Wauters mochten mee delen in de vreugde en mee de prijs in ontvangst nemen uit handen van prinses Claire (zie foto's - ©Koningin Paolastichting).

Andere eervolle vermeldingen gingen naar laatstejaars van het GITO Londerzeel en de VTI's van Ieper en Izegem. De eerste prijs was voor het VTI van Veurne voor de GIP van Jorrit Baert, Abel Devos en Robbe Leroy met als titel 'Caring for special needs'. Zij werkten een wandeling door het cultuurhistorische centrum van Veurne uit voor mensen met een visuele beperking. Met behulp van een app voor geolocatie en twee motoren kan de persoon het parcours op een veilige manier afleggen. Daarnaast testten

de jeugdige onderzoekers ook hoe ze met behulp van foto- en videomateriaal en specifieke software 3D-modellen van gebouwen kunnen maken die langsheen de wandeling zorgen dat de stad voor slechtzienden 'zichtbaarder' wordt.

De VTI's van Izegem (Prizma campus) en Poperinge kaapten respectievelijk de tweede en de derde prijs weg met een 'Modelraket' en een 'HHO-Generator' (waterstofgenerator). De vierde prijs ging naar Don Bosco Hoboken Technisch Instituut met een GIP waarbij ze een robot 'Talgenu' maakten.

Meer informatie en foto's van de prijsuitreiking zijn te vinden op www.sk-fr-paola.be.

Proficiat aan alle laureaten en aan hun leraren die hun leerlingen op die manier een grote dienst bewijzen. De jongeren zijn gevoelig gemaakt voor de praktische bruikbaarheid van hun eindwerken en hebben veel bijgeleerd wat

hun goed van pas zal komen in hun verdere studieloopbaan. De belangstelling van wetenschappers als Dirk Frimout en Alain Hubert en van het koningshuis draagt bij tot de uitstraling. De deelnemende scholen hebben er alle belang bij hun laatstejaars tot deelname te stimuleren. Ook de juryleden verdienen veel dank voor hun vrijwillige inzet. Onder hen Ludo Wevers, een gewezen pedagogisch begeleider van ons bisdom.

40 JAAR DE PEERLE

Op 16 oktober 2021 vierde het liturgisch centrum De Peerle in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen zijn veertigste verjaardag met een korte feestzitting, een receptie en een tweedaagse boekenbeurs.

Monseigneur Herman Cosijns hield de openingstoespraak over het belang van de liturgische centra voor de verspreiding van het christelijk gedachtegoed en verdiepende lectuur voor wie op zoek is naar zingeving. Vervolgens blikte zuster Lieve Dircken, beheerder van de winkel en het Trefcentrum, terug op de voorbije veertig jaar. Ze zette daarbij de onmisbare vrijwillige medewerkers in de bloemetjes.

De nieuwe vicaris-generaal, kanunnik Luc Terlinden, sprak een welgemeend proficiat uit namens het aartsbisdom, dat overigens goed vertegenwoordigd was door kardinaal Jozef De Kesel en monseigneur Koen Vanhoutte, wiens boek 'Woorden die raken C-jaar' even later zou worden voorgesteld.

Tot slot werd het nieuwe logo van De Peerle onthuld in aanwezigheid en met toelichting van de jeugdige ontwerpster Deborah Baeten (rechts op de foto). Zij is studente aan de Thomas More Hogeschool en maakt deel uit van het studentenhuus Horizon van het DPCM. Zij liet zich voor het logo inspireren door de rust die over haar kwam bij een bezoek aan De Peerle.

De receptie in het restaurant Hof de Merode vond plaats tussen verschillende stands van een tiental Vlaamse en Nederlandse uitgeverijen en bood mooie ontmoetingskansen. In de gangen van het Pastoraal centrum stonden her en der nog stands van een tweedehands-boeken en cd-beurs opgesteld. Er vonden ook lezingen en rondleidingen plaats.

Namens het vicariaat onderwijs wensen we De Peerle van harte proficiat en nog vele jaren.